

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	تعداد صفحه : ۴
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان : ۱۳۹۸/۰۳/۰۵	مدت امتحان : ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه ، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

الف

تاریخ ادبیات (۲ نمره)

۰/۲۵ ۱- هریک از ویژگی‌های شعری زیر مربوط به کدام شاعر دوره بیداری است؟

الف) شعرهای او که به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد و عشق به وطن بود، در روزنامه « نسیم شمال » به چاپ می‌رسید.

۰/۲۵ ب) عرصه هنری وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی بود که در برانگیختن مردم و آزادی‌خواهی نقش بسیار مؤثر داشت.

۰/۲۵ ۲- جاهای خالی را با واژه مناسب کامل کنید.

الف) قائم مقام فراهانی احیا کننده نثر فارسی است و « » مهم‌ترین اثر اوست.

۰/۲۵ ب) در دوره بیداری، ادبیات - به ویژه شعر - برای آن‌که بتواند با توده مردم ارتباط برقرار کند، زبان را برگزید.

۰/۲۵ ۳- « شعر نو تغزلی » در کدام دوره ادبیات معاصر به گسترده‌ترین جریان‌های زمان خود تبدیل شد؟

الف) دوره دوم ب) دوره چهارم ج) دوره سوم د) دوره اول

۰/۷۵ ۴- نام آثار را درستون «الف» به پدیدآورندگان آثار درستون «ب» وصل کنید. (درستون «ب» یک مورد اضافی است).

«الف»	«ب»
الف) منظومه حیدر بابایه سلام	۱- حسن مقدم
ب) جعفر خان از فرنگ برگشته	۲- قیصر امین پور
ج) در کوچه آفتاب	۳- محمدحسین بهجت تبریزی
	۴- موسوی گرمارودی

ب)	سبک شناسی (۲ نمره) ۵- درست یا نادرست بودن جمله های زیر را مشخص کنید. الف) زبان و واژگان شعری در قاصید دوره انقلاب به سبک خراسانی نزدیک است. ب) اندیشه حاکم بر داستان های دهه اول پس از پیروزی انقلاب ، ابتدا اجتماعی و در مرحله بعد سیاسی بود. ۶- بنیادی ترین تفکر و خواست مشروطه خواهان چه بود؟ الف) توجه به مردم ب) تعلیم و تربیت جدید ج) آزادی د) قانون ۷- پرسش های کوتاه پاسخ : الف) نمونه ای از تخیلات سرایندهان پیشین را در اشعار کدام شاعر دوره بیداری می توان دید؟ ب) یکی از ضعف های تکنیکی در اغلب داستان های دوران مشروطه چیست؟ ۸- همه گزینه ها « سطح ادبی » شعر ادبیات معاصر تا انقلاب اسلامی را نشان می دهد ، به جز گزینه الف) علاوه بر قالب های سنتی ، قالب نیمایی و سپید پر کاربرد است. ب) صور خیال ، جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره های قبل نیستند. ج) گرایش به نماد در تصاویر شعری بیشتر می شود. د) معشوق در ادبیات معاصر مانند دوره های آغازین شعر فارسی زمینی است. ۰/۵ ۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵	
----	---	--

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	تعداد صفحه: ۴
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۰۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir	

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

ج	موسیقی شعر (۶ نمره)	
۰/۵	۹- با توجه به جمله‌های زیر، مورد درست را از داخل پرانتز انتخاب کنید. الف) در مصراع: « همه کارم ز خودکامی به بد نامی کشید آخر » شاعر از اختیار زبانی (بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه - کوتاه تلفظ کردن مصوت بلند) استفاده کرده است. ب) با توجه به علامت‌های هجایی، رکن « سوی دلم » « U - U » شاعر از اختیار روزنی (قلب - ابدال) استفاده کرده است.	
۰/۵	۱۰- وزن کدام بیت « ناهمسان » است آن را مشخص کنید ؟ الف) سعدی نظرا از رویت کوتاه نکند هرگز و روی بگردانی، در دامن آویزد ب) از کرده خویشتن پشیمانم جز توبه ره دگر نمی‌دانم	
۰/۵	۱۱- واژه‌های « که » (U) و « نیست » (U-) در کجای مصراع با کلمه « بد » (-) برابر است؟ این اختیار از کدام نوع است؟	
۱/۵	۱۲- پس از تقطیع هجایی و تعیین وزن بیت زیر، اختیارات « وزنی » به کار رفته در آن را بنویسید. دست در دامن مولا زد در که علی بگذر و از ما مگذر	
۲/۲۵	۱۳- « پایه های آوایی » و « وزن » یک مصراع از بیت زیر را تعیین کنید و « نام بحر » آن را بنویسید. به سوزی ده کلامم را روایی کز آن گرمی کند آتش گدایی	
۰/۷۵	۱۴- شعر زیر، در چه قالبی سروده شده است؟ دو مورد از ویژگی این نوع شعر را بنویسید. چون درختی در صمیم سرد و بی ابر زمستانی هر چه برگم بود و بارم بود هر چه از فر بلوغ کرم تابستان و میراث بهارم بود؛ هر چه یاد و یادگارم بود، ریخته است.	

د	زیبایی شناسی (۶ نمره)	
۰/۲۵	۱۵- در بیت های زیر، هر یک از قسمت های مشخص شده، کدام آرایه معنوی را به وجود آورده است ؟ الف) شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هایل کجا دانند حال ما سبکباران ساحل ها	
۰/۲۵	ب) سپهبد فرستنده را گفت گرم سخن های شیرین به آوای نرم	
۰/۲۵	ج) در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید و السلام	
۰/۲۵	د) تویی بهانه آن ابرها که می‌گیرند بیا که صاف شود این هوای بارانی	
۰/۷۵	۱۶- بیت زیر، کدام آرایه ادبی را نشان می‌دهد ؟ دانسته تاریخی خود را در مورد آن بنویسید. نه خدا توانمش خواند نه بشر توانمش گفت متحیرم چه نامم شه ملک لا فتی را	
	« ادامه سوالات در صفحه سوم »	

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	تعداد صفحه: ۴
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۰۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸	مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir		

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

۰/۵	۱۷- در بیت زیر، آرایه «تضمین» را مشخص کنید؛ حافظ از شعر کدام شاعر تضمین کرده است؟ خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی ۱۸- با توجه به بیت‌های زیر، به سؤال‌ها پاسخ دهید. ۱- دل و کشورت جمع و معمور باد! ز ملکوت پراکندگی دور باد! ۲- افروختن و سوختن و جامه دریدن پروانه زمن، شمع زمن، گل زمن آموخت	۰/۲۵
۰/۵	الف) نوع «لف و نشر» بیت اول تعیین کنید. ب) در بیت دوم «لف سوم» و «نشر دوم» را بیابید و بنویسید.	۰/۵
۰/۷۵	۱۹- در کدام یک از بیت‌های زیر، آرایه «متناقض نما» دیده می‌شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید. الف) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروژی ازین باد ار مدد خواهی چراغ دل بر افروزی ب) شکر ایزد که به اقبال کله گوشه گل نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد ۲۰- در هر یک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ «قسمت «ب» یک مورد اضافه است.	۰/۷۵
۰/۲۵	الف) از آن مرد دانا دهان دوخته است / که ببند که شمع از زبان سوخته است	۰/۲۵
۰/۲۵	ب) خداوند لباس هراس و گرسنگی را به آن‌ها چشاند.	۰/۲۵
۰/۲۵	ج) چون جام شفق موج زند خون به دل من / با این همه دور از تو مرا چهره زردی است	۰/۲۵
۰/۵	د) حس آمیزی	۰/۵
۰/۵	۲۱- در بیت: «چنان سایه گسترده بر عالمی / که زالی نیندیشد از رستمی» الف) در کدام واژه آرایه «ایهام تناسب» به کار رفته است؟ ب) واژه مورد نظر با کدام کلمه «تناسب» دارد؟	۰/۵
۰/۵	۲۲- در بیت: «محرم این هوش جز بی‌هوش نیست / مرزبان را مشتری جز گوش نیست» کدام آرایه ادبی به کار رفته است؟ الف) تمثیل ب) متناقض نما ج) اسلوب معادله د) حسن تعلیل	۰/۵
۰/۵	۲۳- در همه گزینه‌ها به جز گزینه آرایه «اسلوب معادله» به کار رفته است. الف) چشم عاشق نتوان دوخت که معشوق نبیند پای بلبل نتوان بست که بر گل نسراید ب) نیست پروا تلخکامان را ز تلخی‌های عشق آب دریا در مذاق ماهی دریا خوش است ج) عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت که چندین گل اندام در خاک خفت د) بی‌کمالی‌های انسان از سخن پیدا شود پسته بی‌مغز چون لب واکند، رسوا شود	۰/۵
	«ادامه سوالات در صفحه چهارم»	

سؤالات امتحان نهایی درس : علوم و فنون ادبی ۳	رشته : ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	تعداد صفحه: ۴
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه	نام و نام خانوادگی :	تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۰۵	مدت امتحان: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸			
مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu.ir			

ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)	نمره
------	-------------------------	------

هـ)	نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره)	
۱	۲۴- با توجه به شعر زیر از «احمد عزیزی» به سؤالات پاسخ دهید.	
۰/۵	یاس بوی مهربانی می دهد	عطر دوران جوانی می دهد
۰/۵	یاس ها یادآور پروانه اند	یاس ها پیغمبران خانه اند
	حضرت زهرا دلش از یاس بود	دانه های اشکش از الماس بود
	داغ عطر یاس زهرا زیر ماه	می چکانید اشک حیدر را به چاه
	عشق محزون علی، یاس است و بس	چشم او یک چشمه الماس است و بس
	الف) یک تشبیه «بلیغ اسنادی» و یک تشبیه «بلیغ اضافی» را در شعر بیابید و بنویسید.	
	ب) دو مورد از ویژگی های فکری شعر بالا را بنویسید.	
	۲۵- دو مورد از ویژگی های زبانی شعر زیر از «اخوان» را بیابید و بنویسید.	
	سلامت را نمی خواهند پاسخ گفت / سرها در گریبان است / کسی سر بر نیارد کرد پاسخ گفتن و دیدار یاران را / نگره جز پیش پا را دید نتواند / که ره تاریک و لغزان است / و گر دست محبت سوی کس یازی، / به اکراه آورد دست از بغل بیرون / که سرما سخت سوزان است.	
	۲۶- با توجه به متن زیر از «عبدالحسین زرین کوب» به پرسش ها پاسخ دهید.	
۰/۵	این تنگ عیشی برای او (مولوی) نوعی ریاضت نفسانی بود؛ ناشی از خست و خشک دستی نبود. از زندگی فقط به قدر ضرورت تمتع می برد. بیش از قدر ضرورت را موجب دور افتادن از خط سیر روحانی خویش می یافت.	
۰/۲۵	الف) یک کنایه در متن بیابید و معنی آن را بنویسید.	
	ب) رابطه بین واژه های «تنگ عیشی و تمتع» چیست؟	
	۲۷- با توجه به متن «باری چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فرآش قرمز پوش می بیند، دلش می تپد، تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد، هی می گوید: «امان از همنشین بد».	
۰/۷۵	الف) سه مورد از «ویژگی های زبانی» نثر دوره بیداری را بنویسید.	
۰/۵	ب) دو مورد از «ویژگی های فکری» متن بالا را بنویسید.	
۲۰	سر بلند و پیروز باشید.	

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۸ صبح	
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۵			
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu			
ردیف	نمره				
۱	الف) تاریخ ادبیات (۲نمره) الف) سید اشرف الدین گیلانی ۰/۲۵ ص ۱۵ (ب) عارف قزوینی ۰/۲۵ ص ۱۶ ۰/۵				
۲	الف) منشآت ۰/۲۵ ص ۱۹ (ب) زبان محاوره ۰/۲۵ ص ۱۵ ۰/۵				
۳	گزینه (ج) /دوره سوم ۰/۲۵ ص ۶۹ ۰/۲۵				
۴	الف- «۳» (سید محمد حسین بهجت تبریزی) ۰/۲۵ ص ۷۱ (ب- «۱» (حسن مقدم) ۰/۲۵ ص ۷۳ ۰/۷۵ ج- «۲» (قیصر امین پور) ۰/۲۵ ص ۷۷				
۵	(ب) سبک شناسی (۲نمره) الف) درست ۰/۲۵ ص ۹۹ (ب) نادرست ۰/۲۵ ص ۱۰۱ ۰/۵				
۶	گزینه «د» یا قانون ۰/۲۵ ص ۴۴ ۰/۲۵				
۷	الف)میرزاده عشقی ۰/۲۵ ص ۴۳ (ب) حضور راوی سوم شخص ۰/۵ ص ۴۶ ۰/۷۵				
۸	گزینه «د» یا معشوق در ادبیات معاصر مانند دوره های آغازین شعر فارسی زمینی است. ۰/۵ ص ۹۷ ۰/۵				
۹	(ج) موسیقی شعر (۶نمره) الف) بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه ۰/۲۵ ص ۵۱ (ب) قلب ۰/۲۵ ص ۸۵-۸۶ ۰/۵				
۱۰	«ب» یا از کرده خویشتن پشیمانم/جز توبه ره دگر نمی دانم(مفعول مفاعیلن مفاعیلن یا مستفعل فاعلاتن مستفعل) ۰/۵ ص ۲۴ ۰/۵				
۱۱	در هجای پایان مصراع ۰/۲۵ اختیار وزنی ۰/۲۵ ص ۸۶ ۰/۵				
۱۲	۰/۲۵ ۰/۲۵ ۰/۲۵ ۱/۵ وزن:فاعلاتن،فَعِلَاتِن فَعِلِن ۰/۲۵ کِ عِ لِ بَگِ ذُ رُ از مَا مُ گِ دَر آوردن «فاعلاتن» به جای فعلاتن در رکن اول مصرع اول ۰/۲۵ و ابدال (در رکن پایانی مصراع اول؛ شاعر به جای دو هجای کوتاه کنار هم، یک هجای بلند آورده است). ۰/۲۵ ص ۸۶				
۱۳	۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵ ۰/۷۵ پایه های آوایی به سو زی ده کَ لَا مَم را رَ وا یی کَ زان گر می کُ نَد آ تَش گِ دا یی نشانه های هجایی - - - U - - - U - - - U وزن شعر مَفَاعِیلِن مَفَاعِیلِن مَفَاعِی نام بحر ۰/۷۵ هزج مسدس محذوف ص ۱۰۸				
۱۴	۰/۷۵ قالب نیمایی (نو) ۰/۲۵ وزن عروضی دارد؛ اما کوتاهی و بلندی مصراع ها و نیز تعداد هجاها برابر نیست. همچنین تعداد وزن واژه های هر بخش آن یکسان نیست مثلاً در یک مصراع می توان یک فاعلاتن آورد و در مصراع دیگر، دو یا سه یا چهار؛ یا حتی می توان نیمی از یک وزن واژه را در یک مصراع قرار داد. ۰/۵ ص ۱۰۵ - ۱۰۶				
ادامه راهنمای تصحیح در صفحه دوم					

راهنمای تصحیح امتحان نهایی درس: علوم و فنون ادبی ۳		رشته: ادبیات و علوم انسانی علوم و معارف اسلامی		ساعت شروع: ۸ صبح	
پایه دوازدهم دوره دوم متوسطه		تاریخ امتحان: ۱۳۹۸/۰۳/۵			
دانش آموزان روزانه، بزرگسال و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه سال ۱۳۹۸		مرکز سنجش و پایش کیفیت آموزشی http://aee.medu			
ردیف	نمره				
۱۵	(د) زیبایی شناسی (۶ نمره) الف) مراعات نظیر (تناسب) ۰/۲۵ ص ۲۹ (ب) حس آمیزی ۰/۲۵ ص ۱۱۳ (ج) تضاد ۰/۲۵ ص ۶۳ (د) حسن تعلیل ۰/۲۵ ص ۱۱۲				
۱۶	تلمیح ۰/۲۵ شاعر به حدیث: « لا فَتَى إِلَّا عَلَى لَا سَیْفَ إِلَّا ذَوَالْفَقَار » اشاره کرده است. ۰/۵ ص ۳۱				
۱۷	« بوی جوی مولیان آید همی » ۰/۲۵ مصرعی از شعر «رودکی» را تضمین کرده است. ۰/۲۵ ص ۳۲				
۱۸	الف) مرتّب ۰/۲۵ (ب) لف سوم :جامه دیدن، نشر دوم: شمع ۰/۵ ص ۶۲ و ۵۸				
۱۹	«الف» ۰/۲۵ باد خاموش کننده چراغ است اما در اینجا از باد مدد می خواهد که چراغ را روشن کند ۰/۵ ص ۶۳				
۲۰	الف) (۳) «حسن تعلیل» ۰/۲۵ ص ۱۱۳ (ب) (۴) «حس آمیزی» ۰/۲۵ ص ۱۱۶ (ج) (۲) «ایهام» ۰/۲۵ ص ۹۰				
۲۱	الف) زال ۰/۲۵ (ب) رستم ۰/۲۵ ص ۹۱				
۲۲	گزینه «د» یا حسن تعلیل ۰/۵ ص ۱۱۲ و ۱۱۳				
۲۳	گزینه ج «یا عجب نیست بر خاک اگر گل شکفت/ که چندین گل اندام در خاک خفت ۰/۵ ص ۱۱۵ تا ۱۱۷»				
۲۴	ه) نقد و تحلیل نظم و نثر (۴ نمره) الف) یاس ها پیغمبران خانه اند، حضرت زهرا دلش از یاس بود، دانه های اشکش از الماس بود تشبیه بلیغ اسنادی ۰/۵ دانه های اشک، چشمه الماس تشبیه بلیغ اضافی ۰/۵ (یا هر مورد مشابه دیگر) (ذکر یک مورد برای هر کدام کافی است) ب) ویژگی فکری: شعر صمیمی است و سادگی کلام در آن دیده می شود. عشق به ائمه و تکریم حضرت زهرا و حضرت علی و قداست و پاکی آن ها. توجه به اسوه های تاریخ اسلام، مظلومیت حضرت علی (ع) و حضرت زهرا (س) (ذکر دو مورد کافی است). ۰/۵ ص ۸۱				
۲۵	کهنه گرایی، به کار گیری ترکیبات زیبا و خوش آهنگ، برخی کاربردهای نحوی به سبک خراسانی است، زبان شعر نمادین است، بیان روایی داستانی - حماسی است، به شیوه بلاغی گفته شده، تقدّم مفعول (ذکر دو مورد کافی است) ۰/۵ ص ۷۲				
۲۶	الف) خشک دستی کنایه از خساست ۰/۵ (ب) تنگ عیشی و تمتّع : تضاد ۰/۲۵ ص ۱۰۳				
۲۷	الف) زبانی: زبان نثر ساده و قابل فهم است. - جمله ها کوتاه - در ساختار و ترکیب دستوری کلام، جمله ها درست تر و با طبیعت زبان هم آهنگ تر می شود. - بهره گرفتن از واژه های غربی مانند: ژاندارم - کاهش عبارتهای وصفی دور و دراز اصطلاحات عامیانه و ترکیبات کنایی مردمی نزدیک به زبان کوچه و بازار در نثر به کار رفته است. (ذکر سه مورد) ۰/۷۵ ص ۶۵ ب) فکری: دهخدا با هوشیاری با زبان طنز و تمسخر به جنگ با مفاصد اجتماعی زمان خود می رود و از تجددخواهی، نوگرایی، آزادی طلبی با هدف تأثیر پذیری بر عامه مردم سخن می گوید. اثرش نوعی نقد اجتماعی و طنز سیاسی به شمار می رود. (ذکر دو مورد) ۰/۵ ص ۶۵				
۲۰	" در پایان، نظر همکاران گرامی در بخش نقد و تحلیل نظم و نثر صائب است "				